

המספר הסודי

בני יעקב

בסיומה של פרשת ויגש, טורחת התורה להגיש לנו רשימה מפורטת של משפחת יעקב אבינו היורדת למצרים. על פניה נראית רשימה זו ככל הרשימות, הכוללות גם שמות וגם מספרים. לעתים אנו שואלים את עצמנו, מדוע התורה מקדישה מקום נרחב כל כך לפרשייה מן הסוג הזה, בעוד שלהלכות חשובות, לא נותר כי אם מקום מצומצם בלבד?

אולם כשנתבונן במספרים, נופתע לגלות את אחד הסודות הגדולים של התא האנושי. בדרכנו, נצטרך לעבור עוד תחנת ביניים אחת והיא פרשת משכן העדות במדבר. הקשר בין שני הנושאים האלה, בין משכן העדות ובין בני ישראל, הוא שאור ה' השוכן בתוך יריעות המשכן וקרשיו שוכן ביתר שאת בתוך בני ישראל, כפי שמבטיח הקב"ה.

”וְשָׁכַנְתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל...” (שמות כט, מה)

כשם שמקלט ראדיו הבנוי כהלכה, קולט שידורים הבאים ממרחקים, כך משכן העדות הבנוי כמצוותו על פי הדרישות האלוקיות, קולט את האור האלוקי הנבואי המשוגר מבורא עולם.

נפתח בניתוח המספרים המופלאים:

”אֵלֶּה בְּנֵי לֵאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב בְּפָדֵן אָרֶם וְאֵת דִּינָה בְּתוֹ כָּל נַפְשׁ בְּנָיו וּבְנוֹתָיו שְׁלֹשִׁים וְשֵׁשׁ.” (בראשית מו, טו)

בפועל, אם נספור את שמות בני לאה המוזכרים ברשימה, לא נגיע למספר 33 אלא רק ל-32. חז"ל היו ערים לנקודה הזאת ופירשו, שיוכבד בת לוי נולדה בין החומות.

מספרם של בני רחל, מסוכמים בפסוק כב:

”אֵלֶּה בְּנֵי רַחֵל אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב, כָּל נַפְשׁ אַרְבַּעַה עֶשֶׂר.”

הסכום המספרי של בני לאה ובני רחל יחד, הוא – 46. מה מבטא עבורנו המספר הזה? זאת נראה בהמשך.

נמשיך ונספור את בניהם של בלהה וזלפה – שפחות לאה ורחל, ונמצא את הנתון הבא.

בני זלפה שפחת לאה – 16. בני בלהה שפחת רחל – 7. סך הכול – 23 ילדים. יחס המספרים הוא – 46 (ללאה ורחל) מול – 23 (לבלהה וזלפה). כל מה שאנו מזהים כעת הוא רק יחס של 2/3 מול – 1/3 מתוך המספר הכולל, שהוא 69 (ויחד עם יוכבד – 70).

■ העדות

נדלג לפרשת תרומה – אל בניית המשכן, ונספור את קרשי המשכן:

1. בצד דרום: ”וְעֵשִׂיתָ אֶת הַקְּרָשִׁים לְמִשְׁכַּן עֲשָׂרִים קָרֵשׁ לְפֶאת נֹגֵבָה תִּימְנָה”.

(שמות כו, יח)

2. בצד צפון: ”וּלְצִלְעַת הַמִּשְׁכָּן הַשְּׁנִית לְפֶאת צָפוֹן עֲשָׂרִים קָרֵשׁ”.

(פסוק כ)

3. בצד מערב: ”וּלְיִרְכְּתֵי הַמִּשְׁכָּן יָמָה תַּעֲשֶׂה שֵׁשָׁה קָרָשִׁים”.

(פסוק כב)

סך כל הקרשים בשלושת צלעות המשכן – 46 קרשים. עשרים בצפון, עשרים בדרום, ועוד שישה קרשים הסוגרים את הצד המערבי.

מלבד קרשים, כולל המשכן גם יריעות, המשמשות כיסוי לאוהל. את המשכן כיסו ארבעה מרבדים, זה על גבי זה.

1. 10 יריעות פשתן.

2. 11 יריעות עזים.

3. 1 עורות אילים מאודמים.

4. 1 עורות תחשים.

סך כל יריעות המשכן – 23 יריעות.

ההקבלה היא מופלאה.

במשכן היו 46 קרשים ו-23 יריעות. ובבני יעקב היו – 46 בני לאה ורחל, ו-23 בני השפחות.

ההקבלה הזאת טוביל אותנו אל מדרש תנחומא.

”מהיכן היו הקרשים (שבהם בנו את המשכן)? יעקב אבינו נטע אותם בשעה שירד למצרים. אמר לבניו: בניי! אתם עתידים להיגאל מכאן, והקב”ה עתיד לומר לכם: ”עשו לי משכן”. עימדו וניטעו ארזים, ובשעה שיאמר לכם לעשות משכן, הארזים יהיו מצויים בידיכם!”.

(מדרש תנחומא, תרומה, ט)

המדרש מגיש תשובה לשאלה מעשית והיא, מהיכן היו ברשותם של בני ישראל עצי ארזים כה ארוכים?

בין השיטין של תשובת המדרש, מוצפן מִקְרַע עמוק. המדרש קושר את המשכן עם בני יעקב היורדים למצרים.

היסוד הרעיוני להקבלה הזאת הוא, שמשפחת בית יעקב מקבילה בפרטיה לקרשי המשכן ויריעותיו, ומהווה כעין משכן אנושי, שעליה תשרה השכינה. ועוד סוד גדול הצָפִינָה כאן התורה.

■ תא אנושי

בגוף האדם מצוי סכום עצום של תאים. על פי המידע המצוי ברשותנו היום, המספר מגיע ל-100 אלף מיליארד של תאים. לכל תא אנושי יש גרעין, שהוא המוח השולט בכל הפעילות המתנהלת בתא. כל גרעין כזה מורכב מסיבים הנקראים 'כרומטין'. בסיבים הללו חבויה תוכנית העבודה האדירה של התא. כל סיב מסיבי הכרומטין מורכב מחוט ידוע בשם A.N.D, אשר מכיל את כל התכונות התורשתיות. סיבי הכרומטין האלו הופכים ל-46 כרומוזומים.

יוצאים מן הכלל הם תאי הרבייה, המכילים מחצית מן התאים הרגילים, דהיינו – 23 כרומוזומים.

המספר הזה – 23, נועד להבטיח, שכאשר יתחברו תאי הזכר והנקבה יחד, ייווצר תא אחד שיש בו 46 כרומוזומים בלבד ולא יותר. נסכם ונאמר.

1. בני יעקב – 46 (בני לאה ורחל), 23 (בני השפחות).

2. משכן העדות – 46 (קרשים שלדיים), 23 (יריעות כיסוי).

3. תא אנושי - 46 (כרומוזומים), 23 (כרומוזומים בתאי הרבייה).

ההקבלה המדהימה הזאת מראה בבירור את כוונת התורה. התורה מגלה כי המספרים האלו הם היסוד להשראת שכניה, הן בבן אנוש, הן בבני יעקב והן במשכן ובמקדש.

עוד אנו למדים מכאן, שבני יעקב היורדים למצרים מהווים מודל אידיאלי לתא, שממנו יצמח ויתפתח עם ישראל כולו, שבתוכו ישכון הקב"ה, שמלוא כל הארץ כבודו.

נעיר כאן הערה קטנה. בני השפחות המקבילים למספר הכרומוזומים בתאי הרבייה, הם היו הדוחפים לגידול מספר בני לאה ורחל.

■ ספר בראשית וספר שמות

בפרשת המשכן, התורה מדגישה פעמיים את האחדות (שמות פרק כו).

1. "וְחִבְרַת אֶת הַיְרִיעַת אִשָּׁה אֶל אַחֲתָהּ בְּקַרְסִים וְהָיָה הַמִּשְׁכָּן אֶחָד." (פסוק ו)

2. "וְהִבְאִת אֶת הַקַּרְסִים בְּלֵלָת וְחִבְרַת אֶת הָאֹהֶל וְהָיָה אֶחָד." (פסוק יא)

האם יש איזשהו רמז באזכור הכפול הזה?

נחפש בכל ספר בראשית, ונמצא שהמילה "אחד" מופיעה - 23 פעמים! נמשיך ונחפש בכל ספר שמות, ונמצא שהמילה "אחד" מופיעה גם כן - 23 פעמים! משמעות הדברים היא, שמושג האחדות קשור עם חיבור שני המספרים האלו יחד. הרי כבר צוין לעיל כי גם בתא האנושי מתאחדים תאי הרבייה של הזכר והנקבה. בכל אחד מהם יש 23 כרומוזומים והם מתאחדים לתא שלם אחד ובו - 46 כרומוזומים.

חיבור זכר ונקבה בתא האנושי מוביל אותנו אל הזיווג הראשון בעולם.

"וַיִּבֶן ה' אֶל־הַיִּם אֶת הַצֶּלַע אֲשֶׁר לָקַח מִן הָאָדָם לְאִשָּׁה וַיְבָאָהּ אֶל הָאָדָם."

(בראשית ב, בכ)

ראה זה פלא. בפסוק הזה גם כן, יש - 46 אותיות.

כעת נתבונן בפסוק המפורסם בזכריה: "וְהָיָה ה' לְמִלְךָ עַל כָּל הָאָרֶץ בַּיּוֹם הַהוּא יְהִי ה' אֶחָד וְשִׁמוֹ אֶחָד". (זכריה יד, ט) מספר האותיות בפסוק הזה הוא גם כן - 46!

הביטוי "ה' אָחָד", מייצג את ספר בראשית. והביטוי "וְשֵׁמוֹ אָחָד", מייצג את ספר שמות. מדוע?

ספר בראשית – הוא סיפור מעשי ה' בבריאת העולם. לעומתו, ספר שמות – הוא סיפור גילוי שם ה' בעולם באותות ומופתים ויציאת מצרים. משום כך, חיבור ספר בראשית עם ספר שמות, הוא כחיבור בין: ה' אחד ושמו אחד.

כבר צוין לעיל כי בספר בראשית, המילה "אחד" מופיעה – 23 פעמים. כך בדיוק ספר שמות. החיבור בין הספרים בראשית ושמות, הוא חיבור בין "ה' אָחָד וְשֵׁמוֹ אָחָד", והוא כחיבור תא אנושי.

ער ואונן

הרשימה הזאת של בני יעקב היורדים למצרים כוללת גם שנים שאינם בין החיים, והם עַר וְאוֹנָן בני יהודה.

"וּבְנֵי יְהוּדָה עַר וְאוֹנָן וְשֵׁלָה וְפָרֶץ וְזָרַח וַיָּמָת עַר וְאוֹנָן בְּאֶרֶץ כְּנָעַן". (בראשית מו, יב)

הרמב"ן שואל: אם ער ואונן אינם בין החיים, מדוע מזכירים אותם בין יורדי מצרים?

הרמב"ן משיב: אמנם גופותיהם של עַר וְאוֹנָן אינם, אך נשמותיהם הופיעו מחדש (בלגלול נשמות) בלידת התאומים פֶּרֶץ וְזָרַח. זהו מצב מוזר, בו מצד אחד הם קיימים, ומצד שני הם אינם קיימים.

נעבור אל המשכן ונשאל את השאלה הבאה: האם גם במשכן יופיעו עַר וְאוֹנָן? אמנם כן!

ששת הקרשים הסותמים את פתח המשכן מצד מערב מבפנים משאירים שתי פינות מבחוץ ריקות. את הפינות האלו סוגרים שני קרשים שהיו נראים בשלמותם מבחוץ אך לא מבפנים.

"וּשְׁנֵי קְרָשִׁים תַּעֲשֶׂה לְמִקְצַעַת הַמִּשְׁכָּן בִּיְרֻכָּתֵי־ם". (שמות כו, כג)

שני הקרשים הפינתיים מקבילים לנשמות ער ואונן, שהיו נראים ואינם נראים. את התמונה המופלאה הזאת ישלים הפרט הבא: בכניסה למשכן היו חמישה עמודים. את מי הם מייצגים במשפחת יעקב? התשובה היא, שהם מייצגים את יעקב אבינו, רחל, לאה, בלהה וזילפה.

ובין הקודש לקודש הקודשים, היו עוד 4 עמודים שנשארו פרוכת. את מי הללו מייצגים? הם מייצגים את: אברהם ושרה יצחק ורבקה.

ואת מי מייצגת הפרוכת, המבדילה בין הקודש לקודש הקדשים? היא מייצגת את יוכבד, אמם של משה רבנו אהרן הכהן ומרים הנביאה, שנולדה בין החומות בכניסה למצרים.

”...והבדילה הפרכת לְכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקְּדָשִׁים.” (שמות כו, לג)

תמונת המשכן משקפת אפוא את הופעת השורשים של עם ישראל, המפורטים בספר בראשית. אין עדות מרשימה מזו לתבונה הניצחת, שכשם שהמשכן הוא בסיס להשראת השכינה, כך עם ישראל הם הבסיס לגילוי שם ה' בעולם כולו.

